

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/292/2019
Identifikačné číslo spisu:	4114214691
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4114214691.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mgr. W., bývajúceho v L., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Havlík, so sídlom v Nitre, Damborského 13, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Havlík, proti žalovanej Ing. E., bývajúcej v L., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Erben & Erben, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová 2, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Erben, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/96/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. decembra 2018, sp. zn. 5Co/318/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 5. decembra 2018, sp. zn. 5Co/318/2017 a rozsudok Okresného súdu v Nitre zo 6. marca 2017, č. k. 12C/96/2014-430 z r u š u j e a v e c
v r a c i a Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Nitra rozsudkom zo 6. marca 2017, č. k. 12C/96/2014-430 zamietol žalobu (podanú v priebehu konania o vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré bolo prerušené), ktorou sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k špecifikovaným nehnuteľnostiam a žalovanej priznal náhradu trov konania v plnej výške. V odôvodnení poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutie v spore, na rozhodnutie krajského súdu, ktorým ho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na vyjadrenia strán sporu, podrobne na dokazovanie, ktoré vykonal a z ktorého vyvodil následne rozvedený skutkový a právny záver. Uviedol, že predmetná žaloba je v zmysle citovaného zákonného ustanovenia určovacou žalobou (§ 137 písm. c / CSP) a žalobca sa svojho nároku môže domáhať len vtedy, ak má na tom naliehavý právny záujem, teda ak existuje aktuálny stav objektívnej neistoty medzi stranami sporu, ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť a právne postavenie žalobcu je ohrozené. Dospel k záveru, že žalobca mal na podanej žalobe naliehavý právny záujem, pretože pre dosiahnutie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností je potrebný osobitný určovací výrok súdu o tom, kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Existencia naliehavého právneho záujmu v danej veci bola daná tým, že žalobca chcel doceliť zmenu zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu, v katastri nehnuteľností, v ktorom sú ako bezpodieloví spoluvlastníci uvedení žalobca aj žalovaná,

ktorej bezpodielové spoluvlastníctvo žalobca spochybňuje. Neisté právne postavenie žalobcu preto mohlo vyriešiť len rozhodnutie súdu, ktorým bude určené, kto je vlastníkom nehnuteľností. Z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že ešte v čase pred uzatvorením manželstva (strán sporu) boli na predmetnej nehnuteľnosti (rodinnom dome) vybudované prvky dlhodobej životnosti, hlavne zvislé a vodorovné konštrukčné prvky, konštrukcia strechy a schodište. Jednoznačným a nezameniteľným spôsobom bolo zrejmé aspoň dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia a z toho vyvodil záver, že ešte pred uzavretím manželstva vznikla stavba ako vec v právnom slova zmysle, ktorá bola potom dokončená až za trvania manželstva. Posúdenie okamihu vzniku stavby bolo právnou otázkou, ktorú posúdil s poukazom na uvedené dôkazy a s poukazom na závery uznesenia krajského súdu, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/201/96. Vysporiadal sa s otázkou, kto je vlastníkom stavby, tak,

že z vykonaného dokazovania vyvodil záver, že žalobca nepreukázal jednoznačne a bez pochybností, že výlučne len on sám sa podieľal na financovaní výstavby rodinného domu a nepreukázal úmysel vytvoriť stavbu len pre seba, v ktorej súvislosti poukázal na konkrétne okolnosti danej veci. Stavba teda v právnom zmysle vznikla pred uzavretím manželstva strán sporu a ešte pred vznikom ich BSM, preto nemohla patriť do BSM, lebo v tom čase ešte neexistovala. Vzhľadom na podrobne uvedené dôvody dospel k záveru, že žalobca nie je výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, nehnuteľnosť s poukazom na okamih vzniku nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - strán sporu - a s poukazom

n a podieľanie sa žalovanej na výstavbe rodinného domu, ktoré podrobne rozviedol, tento patrí do podielového spoluvlastníctva strán sporu, pretože nie je možné nebrať do úvahy skutočnosť, že žalovaná sa podieľala finančnými príspevkami (akými, podrobne rozviedol) na vybudovaní nehnuteľnosti skôr, ako došlo k uzavretiu manželstva so žalovaným, t. j. do 24. 04. 2004. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2/ Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom z 5. decembra 2018,

sp. zn. 5Co/318/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej voči žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie, riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu, vysloveným v zrušujúcom uznesení, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, ktorý následne aj správne právne posúdil podľa príslušných zákonných ustanovení. Na margo správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poznamenal, že súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že predmetné nehnuteľnosti nepredstavujú výlučné vlastníctvo žalobcu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, žalobca nad všetky pochybnosti neunesol dôkazné bremeno v tom smere, že by preukázal,

že výstavbu rodinného domu financoval výlučne zo svojich finančných prostriedkov. Rozsiahlym dokazovaním bolo preukázané, že žalobca, ako aj žalovaná, prispeli na výstavbu rodinného domu finančnými prostriedkami ešte v čase pred uzavretím ich manželstva,

čo znamená, že ich rodinný dom, ktorý charakter stavby v právnom zmysle získal ešte

pred vznikom BSM, takisto nemohol zdieľať ani režim BSM, t. j. nebolo možné ho do masy BSM zahrnúť. Uvedené potom znamená, že predmetná nehnuteľnosť s charakteristickými znakmi stavby vznikla ešte pred vznikom BSM a vykazuje charakter nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve strán sporu. Súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru

aj v tom smere, že okrem výlučného financovania stavby rodinného domu žalobcom nebola preukázaná ani jeho výlučná vôľa, resp. úmysel predmetný rodinný dom stavať výlučne

iba pre seba. Hodnotiac uvedené skutočnosti v ich kontexte potom aj odvolací súd dospel k záveru, že v čase začatia výstavby rodinného domu, resp. po jeho začatí do dosiahnutia štádiá hrubej stavby, existovala medzi žalobcom a žalovanou ich spoločná vôľa nadobudnúť tento dom do bezpodielového spoluvlastníctva. To, že predmetný dom (jeho stavba v právnom slova zmysle) nemôže zdieľať režim BSM, pretože stavba ako taká bola zrealizovaná pred vznikom BSM, a preto musí zdieľať režim podielového spoluvlastníctva, správne vyhodnotil súd prvej inštancie, a preto správne žalobu ako nedôvodnú zamietol. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na nutnosť preukázania spoločnej vôle obidvoch strán stavať predmetnú stavbu

ako spoločnú, čo bolo aj v konaní preukázané. Medzi stranami aj k takejto dohode došlo,

čo napokon potvrdil sám žalobca svojou výpoveďou v konaní o vysporiadaní bezpodielového

spoluvlastníctva. V danom prípade totiž existoval konsenz zmluvných strán (žalobcu a žalovanej) založiť spoluvlastníctvo k danému rodinnému domu, k čomu v skutočnosti aj došlo zápisom tohto rodinného domu na príslušný LV, avšak v nesprávnej forme spoluvlastníctva, pričom namiesto bezpodielového spoluvlastníctva mala byť uvedená forma podielového spoluvlastníctva strán sporu. Žalobcovi sa nepodarilo v konaní preukázať, že predmetná stavba bola zrealizovaná z jeho strany s výlučným úmyslom ju postaviť iba pre seba do svojho výlučného vlastníctva a ani nad všetky pochybnosti nepreukázal, že financoval stavbu zo svojich výlučných finančných prostriedkov. Námietky žalobcu o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku a nerešpektovaní záväzného právneho názoru odvolacieho súdu považoval odvolací súd za neopodstatnené. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP.

3/ Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Mal za to, že v konaní pred krajským súdom došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 420 písm. e/ a f/ CSP, pretože rozhodol nesprávne obsadený súd a nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj k vade uvedenej v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní ďalej poukázal na závery súdov nižšej inštancie ohľadom financovania výstavby rodinného domu, keď podľa neho k uvedenému záveru, napriek konštatovaným zisteniam, dospeli bez akýchkoľvek listinných dôkazov zo strany žalovanej, ktoré by tvorili reálny a právny podklad. Teda súdy podľa neho bez akýchkoľvek listinných dôkazov, prípadne iných dôkazov, uviedli, že žalovaná sa pred uzavretím manželstva podieľala na financovaní výstavby rodinného domu. Táto nepredložila jediný dôkaz (doklad), ktorým by preukázala investíciu do rodinného domu, či už pred uzavretím manželstva alebo po jeho uzavretí,

čo konajúce súdy nebrali do úvahy. Tvrdenie súdov o financovaní výstavby rodinného domu, či už pred alebo po uzavretí manželstva aj žalovanou, považoval za absolútne nepreskúmateľné, svojvoľné tvrdenie, za porušenie práva na spravodlivý proces, ako aj za porušenie rovnosti strán. V tejto súvislosti poukázal na závery ústavného súdu v uvedených nálezochoch. Uviedol,

že v danom prípade ide o svojvoľné, arbitrárne, nepreskúmateľné rozhodnutie odvolacieho súdu založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení, ku ktorému podľa neho došlo tým, že súdy svojvoľne, bez akýchkoľvek listinných dôkazov o spolufinancovaní výstavby rodinného domu pred uzavretím manželstva rozhodli o podielovom spoluvlastníctve strán sporu. Uviedol, že vadou konania, ktorá má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia, je aj to, ak v rozhodnutí nie je náležite vecne opísaný skutok, ktorý bol dôvodom pre vydanie rozhodnutia, s uvedením dôkazov a ich hodnotením, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia, v súvislosti s čím označil rozsudok najvyššieho súdu a nález ústavného súdu. Mal za to, že predmetným konaním bolo vo vzťahu k nemu porušené právo na spravodlivý proces, ktorá skutočnosť zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420

písm. f/ CSP. V časti II. dovolania citoval ďalšie tvrdenia odvolacieho súdu, ktoré považoval za nelogické z uvedených dôvodov, a preto aj z tohto dôvodu rozhodnutie za svojvoľné, arbitrárne a nepreskúmateľné. V časti III. dovolania uviedol, že súdy nižšej inštancie produkovali v rámci rozhodovacej činnosti vo svojich odôvodneniach argument, a to „Prejav vôle stavať dom pre seba“, keď predmetný názor - právna otázka odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, čo zakladá prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V tejto súvislosti citoval časti odôvodnenia konajúcich súdov a k úmyslu vystavať stavbu len pre seba považoval

za potrebné uviesť, že „prejav vôle možno spájať len s právnym úkonom, na základe ktorého dochádza k vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností vyplývajúcich z právnych úkonov. Tu je však potrebné uviesť, že stavba rodinného domu nie je právnym úkonom a na základe toho nemožno v danom prípade poukazovať na prejav vôle v právnom zmysle slova. Úmysel navrhovateľa stavať dom nemožno v danom prípade spájať s partnerským vzťahom navrhovateľa, a to z dôvodu, že stavba ako vec vznikla v právnom slova zmysle pred uzavretím manželstva, pričom účastníci uzatvorili manželstvo až dňa 24. 04.

2004“. Následne uviedol, prečo treba považovať za nesprávnu interpretáciu súdu uvedenej právnej vety, pričom poukázal na záver označeného rozsudku Krajského súdu Košice. Mal za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s ním uvedenou argumentáciou vo vzťahu k „úmyslu vystavať stavbu len pre seba“, ktorým konaním bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Ďalej namietal, že vec bola pridelená senátu v zložení predsedu senátu JUDr. Boris Minks a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Renáty Pátrovičovej, v ktorom zložení rozhodol odvolací súd v rámci prvého odvolania. Následne, v rámci druhého odvolania, rozhodol odvolací súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Boris Minks a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Oliver Kolenčík. Zo súdneho spisu nie je zrejmé, z akého dôvodu došlo k zmene zloženia senátu. Mal za to, že predmetným konaním došlo vo vzťahu k nemu k porušeniu práva na spravodlivý proces, a ktorá skutočnosť zakladá prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. e/ CSP, nakoľko rozhodoval nesprávne obsadený súd. V časti V. dovolania poukázal na totožnosť odôvodnenia pôvodného rozhodnutia súdu prvej inštancie a odôvodnenia terajšieho rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď ide podľa neho o svojvoľné, arbitrárne, nepreskúmateľné rozhodnutia, ktoré sú založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení. K tomu došlo tým, že súd prvej inštancie sa po vrátení veci nezaoberal žiadnym dokazovaním, načrtnutým v rámci uznesenia odvolacieho súdu, vydal opätovne takmer totožný rozsudok, s ktorým sa plne stotožnil odvolací súd, hoci ten istý rozsudok v rámci konania už raz zrušil. Mal za to, že týmto konaním došlo vo vzťahu k nemu k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to najmä z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ako aj z dôvodu právnej istoty a odvolací súd podľa neho sa v označených prípadoch nevysporiadal s jeho podstatnými argumentami, jeho odpoveď bola len formálna, argumentačne nedostačujúca.

4/ Žalovaná v písomnom vyjadrení navrhla dovolanie odmietnuť, prípadne zamietnuť ako nedôvodné.

5/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie treba zrušiť.

6/ Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

7/ Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8/ Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých

právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (por. sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

9/ Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

10/ Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11/ V danom prípade žalobca prípustnosť dovolania oprel o vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ a f/ CSP.

12/ Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (por. sp. zn. 1Cdo/345/2014, 2Cdo/43/2012, 3Cdo/98/2005, 4Cdo/344/2014, 5Cdo/101/2015, 6Cdo/292/2013, 7Cdo/500/2014, 8ECdo/259/2014).

Aj za účinnosti novej právnej úpravy CSP je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (por. sp. zn. 1Cdo/127/2012, 2Cdo/609/2015, 3Cdo/29/2016, 4Cdo/133/2015, 5Cdo/467/2014, 6Cdo/5/2014, 7Cdo/7/2016, 8Cdo/450/2015).

13/ Dovolateľ namietal jednak vadu konania podľa § 420 písm. e/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Argumentoval, že krajskému súdu bola vec pridelená do senátu v zložení predseda senátu JUDr. Boris Míns a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Renáty Pátrovičovej. V predmetnom senáte odvolací súd rozhodol v rámci prvého jeho odvolania. Následne v rámci druhého odvolania odvolací súd rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Boris Míns a sudcov

JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Oliver Kolenčík. Za senát zložený zo zákonných sudcov pritom možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, nezodpovedá prípad, ak zákonný sudca senátu, ktorému bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, bol zmenený bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takejto zmeny neskoršie vydaným rozvrhom práce, ako riadiacim aktom predsedu súdu. Zo súdneho spisu nie je zrejmé, z akého dôvodu došlo k zmene zloženia senátu.

14/ Podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Nitre na rok 2018 členmi senátu 5Co boli JUDr. Vladimír Pribula, JUDr. Boris Míns a JUDr. Oliver Kolenčík, pričom podľa časti II. Bod 9 rozvrhu práce veci zrušené odvolacím súdom a vrátené súdu prvej inštancie, ktoré boli znovu predložené na konanie a

rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu o totožnom predmete konania, budú zapísané tomu senátu, ktorý o zrušení veci rozhodol.

15/ Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP, preto prípustnosť dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia z dôvodu, že rozhodoval nezákonný senát, nie je daná.

16/ Dovolateľ tiež namietal zmätočnosť vady konania podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17/ Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych prác a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

18/ V súvislosti s námietkou žalobcu, týkajúcou sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

19/ V súlade s § 220 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné.

20/ V preskúmanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom jednak súdu prvej inštancie a následne aj odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto vada spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie.

21/ V odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie absentuje jasné a jednoznačné vysvetlenie, ako v danej veci posúdil všetky podstatné skutkové tvrdenia strán a vyhodnotil vykonané dôkazy, a to každý dôkaz

jednotlivo a všetky vykonané dôkazy v ich vzájomnej súvislosti vo vzťahu jednak k záveru o financovaní predmetnej stavby stranami sporu

(kým, v akom rozsahu a v akom období) a z toho vyplývajúceho záveru o nadobudnutí vlastníctva k nej. V tejto súvislosti absentuje vysvetlenie opodstatnenosti záveru o danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (určovacej žalobe podľa § 137 písm. c/ CSP) vzhľadom na prijaté (nejednoznačné, nedostatočné a nepresvedčivé) skutkové závery týkajúce sa vlastníctva k predmetnej stavbe a vychádzajúce (len) z jej financovania. Vôbec neodôvodnený je preto záver, ktorý mal vychádzať zo zisteného skutkového stavu, týkajúci sa formy vlastníctva k predmetnej stavbe. Súd dospel k záveru, že predmetná stavba

je v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, keď v rozpore s požiadavkou preskúmateľnosti súdnych rozhodnutí nevysvetlil, na základe čoho k nemu dospel. Teda absentuje posúdenie a vysvetlenie otázky samotného vzniku podielového spoluvlastníctva k predmetnej stavbe stranami sporu v súlade s prípadnou ustálenou rozhodovacou praxou a vo vzťahu

ku konkrétnym okolnostiam danej veci. Odvolací súd sa následne v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal so všetkými pre vec podstatnými odvolacími námietkami a argumentami žalobcu vo vzťahu k dokazovaniu, jeho vyhodnoteniu a samotnému právnemu posúdeniu a tým ani neodstránil nedostatky odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie.

22/ Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú nepreskúmateľné, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné práva postupom súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku R 2/2016.

23/ So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti, dovolací súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci.

24/ Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25/ V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.